

Gepersonaliseerd leren verankeren in de school

foto Leerling 2020

‘Weet waar je collega’s goed in zijn en deel wat je hebt geleerd’

Scholen die gepersonaliseerd onderwijs willen invoeren zijn daar niet alleen inhoudelijk mee bezig maar ook organisatorisch. Hoe ga je deze nieuwe manier van lesgeven verankeren in de school? Hoe enthousiasmeer je andere collega’s en hoe deel je de opgedane kennis? Vier deelnemende scholen aan het project Leerling 2020 geven hun beste tips prijs.

Meedoen aan het project Leerling 2020 geeft een enorme boost in onze school. We zijn in anderhalf jaar veranderd van een relatief traditionele naar een bijna totaal digitaal werkende school, waar veel zelf ontwikkeld lesmateriaal wordt gebruikt. Waar docenten warm voor lopen, elkaar enthousiast maken en waar we ze soms zelfs moeten afremmen,' zegt Eelco van der Kruk, directeur Thomas a Kempis (Arentheem college). Hij gelooft in vernieuwing van onderaf. 'Geef docenten vrijheid en vertrouwen en zorg als schoolleiding voor de kaders: dat is de motor voor ontwikkeling.'

Thomas a Kempis heeft zes docenten geselecteerd uit een sol-

Zo is Kalthorn bezig een leerlingenforum op te zetten. Aan de leerlingen wordt gevraagd hoe zij denken over digitale didactiek.

licitatieronde en opgeleid tot digitale specialisten (een LC-functie) die de onderwijsvernieuwingen aanjagen. Zij zijn een dag per week vrijgesteld om samen met collega's activerende didactiek te ontwikkelen met behulp van ict, met als doel gepersonaliseerd leren mogelijk te maken. Van der Kruk: 'Deze specialisten zwermen uit over alle schoollocaties, praten met docenten en vaksecties om op te sporen waar behoefte aan is. Ze brengen mensen bij elkaar en dat werkt enorm inspirerend. Zij ondersteunen de Docent Ontwikkel Teams (DOT's), die hun eigen ideeën uitwerken en lesmateriaal ontwikkelen dat zij nodig hebben voor actieve werkvormen en meer differentiatie. Docenten krijgen tijd en de vrijheid om te ontwikkelen wat ze belangrijk vinden. Ze presenteren hun bevindingen aan elkaar, delen kennis en inspireren elkaar, en dagen elkaar ook uit. Dankzij de digitale specialisten als trekkers is er iets op gang gebracht waar we al jaren over in gesprek waren en nu zie ik het voor mijn ogen gebeuren.'

Carrousselronde

'Een van onze doelen van onze deelname aan Leerling 2020 is een betere leeropbrengst,' vertelt Jan Willem Kalthorn, docent biologie aan Van der Capellen scholengemeenschap. 'Samen met een collega ben ik trekker, wij vormen het expertgroepje. Het moet langzaam de school in druppelen. We brengen in kaart welke effecten we nu al zien in de school, laten dat zien en vertellen erover. Zo rollen we dat uit. Heel laagdrempelig bijvoorbeeld door erover te schrijven in het tweewekelijkse personeelsblad. Maar ook door tijdens een studiedag een carrousselronde met pitches te organiseren, waarin mensen in korte presentaties worden bijgepraat over alle ontwikkelgroepen in de school.' Kalthorn geeft als tip om in kaart te brengen waar iedereen mee bezig is en dat te delen. 'Je moet weten waar een docent sterk in is, welke passie hij of zij heeft. Dat maakt het gemakkelijker om gelijkgestemden te vinden en samen op te trekken.'

Kalthorn ziet niet alleen docenten werken aan vernieuwing van

het onderwijs. Ook leerlingen worden bij Van der Capellen betrokken. Zo is Kalthorn bezig een leerlingenforum op te zetten. Aan de leerlingen wordt gevraagd hoe zij denken over digitale didactiek of nieuwe lessen.

Ze mogen dat onder leestijd doen en kunnen er bijvoorbeeld iTunes-tegoed mee verdienen. 'Belangrijk, want als leerlingen enthousiast zijn over een les of een manier van werken, dan zijn ze meer betrokken en leren ze meer.'

E-buddies

Katja Korver is docente Frans op het Tabor College Werenfridus. Als iPad-school ontwikkelen ze al veel lesmateriaal zelf. De klassen 1 tot en met 3 werken digitaal. 'Ik realiseer me dat de werkdruk hoog is voor docenten. Ik merk zelf ook de druk van toetsen en alles wat erbij komt kijken aan scholing en ict-ontwikkelingen. Maar toch, als je er even voor gaat zitten, wat aanpakt en het probeert in de praktijk, dan kun je je lessen anders aanpakken. Je kunt klein beginnen in de les, doe het eens tien minuten en van daaruit kun je uitbouwen.'

Om andere docenten mee te krijgen in de ontwikkeling zet het Tabor College Werenfridus in op scholing van docenten en biedt het bijvoorbeeld (verplichte) digitale trainingen aan. Docenten leren met en van elkaar: sommigen zijn e-buddies die een-op-een collega's begeleiden die ondersteuning nodig hebben op ict-gebied. En verder heeft elke vakgroep een coördinator die ict-vaardig is. Korver: 'Maar het is ook een kwestie van groeien, weten waar je collega's goed in zijn en succeservaringen delen. Dat docenten die materiaal ontwikkelen dat aan elkaar laten zien. Bijvoorbeeld hoe ze LessonUp gebruiken of een quizprogramma om hun leerlingen actief te betrekken bij de les. Ik zit zelf in een iPad-groepje. We delen wat we leren en ontwikkelen, we geven workshops met best practices. Zo groeien we in onze ontwikkeling.'

Meedenker of uitvoerder?

Waar de meeste scholen een vernieuwing starten in de onderbouw, doet het Scala College dat juist in de bovenbouw van het vwo. Nelleke van der Meer, docent Nederlands legt uit: 'Ons slagingspercentage was hoog, maar leerlingen waren niet erg gemotiveerd. Om ze beter te motiveren en ze ook 21^e eeuwse vaardigheden te laten ontwikkelen, is een andere aanpak nodig. We hebben drie doelen benoemd: vakoverstijgend werken, de keuze van de leerling en onderzoekend leren. Elke docent kiest zelf een thema waar hij bij aan wil sluiten en daarbinnen bepaalt hij ook zelf de rol die hij inneemt. De rollen zijn: meedenker, uitvoerder, ontwerper of voortrekker. Zo is iedereen betrokken.'

Er zijn regelmatig teamvergaderingen over de thema's en er is ook een ontwerpsoverleg. De teams delen daar hun opgedane kennis en vertellen wat hun vervolgstappen zijn. Over de uitrol naar de onderbouw maakt Van der Meer zich geen zorgen: 'Dat komt vanzelf, eerst moeten we dit goed uitwerken en wat we vernieuwen ook aanpassen in het PTA. Wij zijn leerlab school Professionalisering van docenten en dat betekent dat we zoeken naar manieren om als docenten toekomstbestendige professionals te blijven. Mijn tip: zoek elkaar op als docent en pak de ruimte die je krijgt om je te ontwikkelen.' ●

► Carolien Nout is zelfstandig redacteur en journalist.